

Konstitutionsutskottets betänkande

1981/82:34

om närvarorätt för suppleanter i länsstyrelsernas styrelser (prop. 1981/82:100, bil. 18)

I proposition 1981/82:100, bil. 18 (kommundepartementet) har regeringen efter föredragning av statsrådet Boo under punkt B Länsstyrelserna m. m. (s. 23) beslutat att bereda riksdagen tillfälle att ta del av vad statsrådet vid föredragningen anfört om praxis inom länsstyrelsernas styrelser vid tillämpningen av 3 § förordningen (1977:625) om information till ersättare i statliga styrelser och nämnder.

Frågans tidigare behandling

Med anledning av motioner om suppleanters närvarorätt i statliga styrelser m. m. uttalade utskottet hösten 1976 (KU 1976/77:11) bl. a. att även suppleanter borde ha möjlighet att följa styrelsearbetet och hålla sig informerade om verksamheten. Utskottet föreslog att formerna för detta skulle bli föremål för närmare överväganden inom regeringen. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr 1976/77:26).

Regeringen utfärdade i juni 1977 förordningen (1977:625) om information till ersättare i statliga styrelser och nämnder.

Enligt förordningen skall ersättare beredas tillfälle att genom information följa arbetet i styrelsen eller nämnden och i övrigt ges möjlighet till insyn i verksamheten. Ersättarna bör vidare underrättas om sammanträdena och de ärenden som då skall tas upp. Särskilda informationsmöten bör vid behov anordnas för ersättare. Förordningens 3 § har följande lydelse:

Där så bedöms lämpligt bör ersättare kallas till sammanträde även när ordinarie ledamot inte har förfall. Denna möjlighet bör särskilt beaktas i det inledande skedet av ersättares förordnande, då ersättare besitter särskild sakkunskap samt då ersättares närvaro av annat skäl är önskvärd men ej nödvändig.

I samband med behandlingen våren 1979 av en motion rörande ändrade bestämmelser för val av suppleanter och deras inträde i länsstyrelses styrelse tog utskottet (KU 1979/80:8) på nytt upp frågan om rätten för suppleanter att närvara i länsstyrelsernas styrelser. Enligt utskottet borde praxis inom länsstyrelsernas styrelser vid tillämpningen av 3 § i den tidigare nämnda förordningen undersökas av regeringen. Med denna undersökning som grund borde regeringen pröva behovet av särskilda regler om suppleanters närvarorätt i länsstyrelsernas styrelser.

Riksdagen godtog utskottets förslag (rskr 1979/80:9).

Propositionen

Med anledning av riksdagens begäran har länsstyrelserna ombetts att besvara vissa frågor om närvarorätt för suppleanter. Enligt propositionen framgår av svaren att samtliga länsstyrelser tillställer såväl ledamöter som suppleanter material till styrelsernas sammanträden. Ungefär en tredjedel av länsstyrelserna kallar suppleanter till det första sammanträdet i varje ny mandatperiod medan andra länsstyrelser kallar suppleanterna till styrelsesammanträde en till två gånger per år. Flera länsstyrelser uppgav att den främsta anledningen till att de icke tjänstgörande suppleanterna har kallats till styrelsesammanträden har varit att informera dem om länsstyrelsens verksamhet. I de fall suppleanterna har kallats till vanliga arbetssammanträden har anledningen varit att de har besuttit särskild sakkunskap av betydelse för behandling av ärenden vid sammanträdena. Flertalet länsstyrelser ansåg att det är värdefullt att suppleanterna är bättre informerade om länsstyrelsens verksamhet. Dessutom kan suppleanterna tillföra styrelsen speciell sakkunskap och kontaktytan mot andra samhällsfunktioner kan breddas.

Enligt propositionen visar undersökningen att suppleanterna i länsstyrelsernas styrelser redan i dag, med gällande bestämmelser, deltar i länsstyrelsernas arbete på ett ändamålsenligt sätt. Deras speciella sakkunskap tas väl till vara, de informeras fortlöpande om länsstyrelsens verksamhet och de kallas till sammanträden då deras närvaro bedöms vara värdefull. Enligt propositionen finns därför inte behov av att föreslå särskilda regler om suppleanters närvarorätt i länsstyrelsernas styrelser.

Utskottet

I propositionen har riksdagen beretts tillfälle att ta del av resultatet av en inom kommundepartementet gjord undersökning rörande länsstyrelsernas praxis vid kallelse till sammanträde av suppleant i länsstyrelses styrelse. Enligt propositionen behövs inga särskilda regler om suppleants närvarorätt.

Genom lagstiftning 1981 (prop. 1980/81:185, KU 1981/82:2, rskr 1981/82:1) har bestämmelserna om val av suppleanter till bl. a. länsstyrelses styrelse ändrats så att en grupp av suppleanter kan utses för ledamöterna i stället för som tidigare att en personlig suppleant utses för varje ledamot. Härigenom kan valet av suppleanter ske proportionellt. De nya reglerna om val av suppleanter skall tillämpas vid val som avser tid efter utgången av år 1982. Inom regeringskansliet pågår nu arbete med erforderlig komplettering av länsstyrelseinstruktionen.

Mot bakgrund av de nya bestämmelserna finns det enligt utskottets mening skäl till viss ytterligare undersökning av frågor rörande suppleants närvarorätt i länsstyrelses styrelse. Denna undersökning kan lämpligen ske i

samband med behandlingen inom regeringskansliet av det betänkande av länsdemokratikommittén (Kn 1976:04) som enligt vad utskottet inhämtat kommer att föreligga inom kort. Enligt utskottets mening är det härvid av särskilt intresse att ytterligare undersöka frågorna om suppleants rätt att närvara vid sammanträde och om i vilken ordning kallelse av suppleant skall ske samt i vilken omfattning suppleant skall uppbära ekonomisk ersättning. Detta bör ges regeringen till känna.

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av proposition 1981/82:100, bil. 18, p. B, angående praxis inom länsstyrelserna vid tillämpningen av 3 § förordningen (1977:625) om information till ersättare i statliga styrelser och nämnder som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Stockholm den 19 maj 1982

På konstitutionsutskottets vägnar

BERTIL FISKESJÖ

Närvarande: Bertil Fiskesjö (c), Hilding Johansson (s), Anders Björck (m), Torkel Lindahl (fp), Olle Svensson (s), Per Unckel (m), Yngve Nyquist (s), Sven-Erik Nordin (c), Wivi-Anne Cederqvist (s), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Kurt Ove Johansson (s), Kerstin Nilsson (s), Britta Hammarbacken (c), Lahja Exner (s) och Sören Norrby (fp).

